Minister Zdrowia

RZP.055.6.2026.AB
Warszawa, 21 października 2026

[redacted]

Szanowni Państwo!
Odpowiadając na petycję z dnia 17 września 2026 r., w której zaapelowano o:

- *„uchylenie Wytycznych dla lekarzy i podmiotów leczniczych ws. dostępu do procedury przerwania ciąży;*
- *uchylenie Rozporządzenia w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, zakładającego zmuszanie wszystkich placówek medycznych realizujących z NFZ umowę na leczenie szpitalne w zakresie położnictwa i ginekologii do przeprowadzenia aborcji;*
- *zaprzestanie nakładania kar na szpitale za niewykonywanie aborcji oraz uchylenie dotychczas nałożonych kar;*
- *uniemożliwienie uśmiercania dzieci zastrzykami z chlorku potasu w zaawansowanych ciążach*",

uprzejmie przekazuję następujące informacje i wyjaśnienia.

Odnosząc się do pierwszego z ww. postulatów należy wskazać, że w sierpniu 2024 r. Ministerstwo Zdrowia opracowało dokument pn.: „Wytyczne w sprawie obowiązujących przepisów prawnych dotyczących dostępu do procedury przerwania ciąży", który stanowi **kompleksowe i przejrzyste zestawienie obowiązujących przepisów prawnych odnoszących się do wskazanej w jego tytule materii, nie wprowadza nowych norm czy też regulacji**.

Odnosząc się do kwestii zmian wprowadzonych w 2024 r. w przepisach rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej[1] uprzejmie wyjaśniam, że zgodnie z art. 39 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty[2] lekarz może powstrzymać się od wykonania świadczeń zdrowotnych niezgodnych z jego sumieniem, z zastrzeżeniem art. 30 ww. ustawy, który przewiduje obowiązek lekarza do udzielenia pomocy lekarskiej w każdym przypadku, gdy zwłoka w jej udzieleniu mogłaby spowodować niebezpieczeństwo utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia. Oznacza to, że z tzw. „klauzuli sumienia" nie może skorzystać lekarz w przypadku, w którym zwłoka w udzieleniu pomocy lekarskiej mogłaby spowodować niebezpieczeństwo utraty życia, ciężkiego uszkodzenia ciała lub ciężkiego rozstroju zdrowia pacjentki. Co więcej, w świetle ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu

[1] Dz. U. z 2026 r. poz. 712, z późn. zm.
[2] Dz. U. z 2026 r. poz. 37, z późn. zm.

telefon: +48 22 250 01 46
adres email: kancelaria@mz.gov.pl
www.gov.pl/zdrowie

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży[3] w przypadku, gdy ciąża zagraża bezpośrednio życiu kobiety, okoliczność tę może stwierdzić ten sam lekarz, co wykonujący procedurę przerwania ciąży. W takiej sytuacji w świetle prawa wykluczone jest powołanie się przez lekarza na tzw. „klauzulę sumienia".
Fakt powstrzymania się od wykonania świadczenia niezgodnego z sumieniem lekarz ma obowiązek odnotować w dokumentacji medycznej. Lekarz wykonujący swój zawód na podstawie stosunku pracy lub w ramach służby ma ponadto obowiązek uprzedniego powiadomienia na piśmie przełożonego. Należy również wyraźnie podkreślić, że tzw. „klauzula sumienia" jest prawem wyłącznie lekarza, nie może się na nią powoływać podmiot leczniczy.

Ustawa z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży w art. 4b określa również, że „osobom objętym ubezpieczeniem społecznym i osobom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów do bezpłatnej opieki leczniczej przysługuje prawo do bezpłatnego przerwania ciąży w podmiotach leczniczych". Świadczenia gwarantowane związane z przerwaniem ciąży zostały ujęte w załączniku nr 1 do rozporządzenia Ministra z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego[4].
W świetle obowiązujących przepisów, w tym rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej[5], wszystkie podmioty lecznicze (szpitale), które zawarły umowę z Narodowym Funduszem Zdrowia mają obowiązek udzielania świadczeń w nim przewidzianych – w pełnym zakresie i zgodnie z obowiązującym prawem. Podpisując umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniodawca zobowiązuje się do realizacji wszystkich świadczeń określonych jako gwarantowane w stosownych rozporządzeniach wykonawczych do ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, w zakresie i rodzaju świadczeń na jaki została zawarta umowa. Ponadto, od 30 maja 2024 r., zgodnie z § 3 ust. 6 załącznika do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniodawca realizujący z Narodowym Funduszem Zdrowia umowę w rodzaju leczenie szpitalne w zakresie położnictwo i ginekologia, w przypadkach, gdy zakończenie ciąży jest dopuszczalne przepisami prawa powszechnie obowiązującego, jest zobowiązany do wykonywania świadczeń zakończenia ciąży, o których mowa w części I załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu leczenia szpitalnego, **w miejscu udzielania świadczeń**, niezależnie od powstrzymania się przez lekarza wykonującego zawód u tego świadczeniodawcy od wykonania świadczenia, zgodnie z art. 39 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty. Niewykonanie tego obowiązku skutkuje karą umowną w wysokości do 2% kwoty zobowiązania wynikającego z umowy za każde stwierdzone naruszenie. Niezależnie od tego, w przypadku naruszenia przywołanego powyżej § 3 ust. 6 załącznika do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ogólnych warunków umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej Prezes Funduszu Narodowego Funduszu Zdrowia albo dyrektor oddziału wojewódzkiego Narodowego Funduszu zdrowia może również rozwiązać umowę w części albo w całości, bez zachowania okresu wypowiedzenia. Celem ww. regulacji jest zapewnienie pacjentkom dostępu do świadczeń zdrowotnych również w okolicznościach, w których lekarz powoła się na tzw. klauzulę sumienia.

Odnosząc się do ostatniego z przytoczonych na wstępie postulatów wyrażonych w petycji uprzejmie informuję, że kwestię dopuszczalności przerywania ciąży regulują przepisy

[3] Dz. U. z 2022 r. poz. 1575.
[4] Dz. U. z 2023 r. poz. 870, z późn. zm.
[5] Dz. U. z 2026 r. poz. 712, z późn. zm.

telefon: +48 22 250 01 46
adres email: kancelaria@mz.gov.pl
www.gov.pl/zdrowie
ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

przywołanej powyżej ustawy z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży, zgodnie z którymi przerwanie ciąży może być dokonane przez lekarza w przypadku, gdy:

1) ciąża stanowi zagrożenie dla życia lub zdrowia kobiety ciężarnej (art. 4a ust. 1 pkt 1 ustawy);
2) zachodzi uzasadnione podejrzenie, że ciąża powstała w wyniku czynu zabronionego (art. 4a ust. 1 pkt 3 ustawy).

Rozważana ustawa nie określa przy tym zamkniętego katalogu wskazań do przerwania ciąży w przypadku, gdy ciąża stanowi zagrożenie dla życia lub zdrowia kobiety ciężarnej ani sposobu przeprowadzenia przerwania ciąży, w sytuacjach, o których mowa w jej art. 4a ust. 1.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Magdalena Kramska
Zastępca Dyrektora
/dokument podpisany elektronicznie/

telefon: +48 22 250 01 46
adres email: kancelaria@mz.gov.pl
www.gov.pl/zdrowie

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa